ከሌሊት ወፎች ጋር ካለችግር መኖር

ከሌሊት ወፎች ጋር ካለችግር መኖር

ፕርዲክት-2 በአዳዲስ አለም አቀፍአዊ የወረረሽኝ ስጋት ለሆኑ በሽታዎች ፕሮግራም ሲሆን አላማውም ወረርሽኝ ሊያስከትሉ የሚችሉ ቫይረሶችን በተለይ ከእንስሳት ወደ ሰው ወይም ከሰው ወደ እንስሳት የሚተላለፉ ቫረሶችን ለመፈተሽ &ለማጥናት እና ለመቆጣጠር የሚያስችል አቅም መገንባት ነው፡፡ እነዚህንም እንቅስቃሴዎችን ለመተግበር University of California, Davis; EcoHealth Alliance; Metabiota; Smithsonian Institution; Wildlife Conservation Society ከ ፕርዲክት-2 ጋር በአጋርነት የሚሰሩ ድርጅቶች ሲሆኑ በተጨማሪም በ35 አገራት ውስት ከሚገኙ መንግስታዊ ተቋማት ጋር በአጋርነት በመስራት ላይ እንገኛለን፡፡

ፕርዲክት-2 ከሚያከናውናቸው ስራዎች አንዱ ለወረርሽኝ አጋላጭ ናቸው ተብለው የተለዩትን ባህሪያት በሣይንስ በተደገፉ የጥናት ውጤቶች መሠረት ጉዳት በማድረስ የተረጋገጡ ቫይረሶች ስርጭት & መባዛት እና የአዳዲስ ቫይረሶች ቁጥር መጨመር እንዲቀንስ የመቆጣጠር እቅዶችን መደገፍ ነው፡፡ የዳሰሳ ጥናቶች እንደሚያመለክቱት በሌሊት ወፎች አማካኝነት የሚከሰቱ የወረርሽኝ በሽታዎች ለመቀነስ ብሎም ከነሱ ጋር ያለምንም ችግር ለመኖር ከፍተኛ የባህሪ ለውጥ አስፈላጊ መሆኑን አረጋግጠዋል፡፡ የዚህም መፅሐፍ መዘጋጀት ይህንን ለውጥ ለማምጣት እንዲረዳ በማሰብ ነው፡፡

በየአገራቱና አካባቢው ያሉ የጎሳ መሪዎች በከፊል ገላጭ ምስሎችን የያዘ ጥራዝ መፅሐፍ አዲዘጋጅላቸው ባቀረቡት የመነሻ አሳብ መሠረት ከፕርዲክት-2 በተወጣጡና በእርሰ ጉዳዩ ላይ ጠለቅ ያለ እውቀት ባላቸው ምሁራን የተዘጋጀ ሲሆን በየአገራቱ ፕርዲክት-2 አባላትና በአካባቢው ሕብረተሰብ በሚሰጡት አስተያየት እና ሀሳብ በማካተት እዲሻሻል ተደርጓል፡፡ ይህንን መፅሐፍ በተለያዩ አገራትም ሆነ አካባቢዎች በምንጠቀምበት ወቅት ካለው ተጨባጭ አገራዊ ሁኔታዎች ጋር በማገናዘብ አዳዲስ ሀሳቦችን ማካተት ይገባናል፡፡

የዚህ ምስል ገላጭ መፅሐፍ ይዘት ማሻሻያ ሀሳብ ተአማኝነት ባላቸው የጉሳ መሪዎች የተወሰደ ሲሆን በተጨማሪ የማብራሪያ ነጥቦች ለእንዳንዱ ምስል ቀርበዋል፡፡ ይህንንም ለማገዝ በእትመት ወቅት በአንዱ ጎን ምስል ሲኖር በሌላኛው ጎን ደግሞ ገላጭ ቃላት እንዲኖረው ተደርጓል፡፡ ትምህርቱንም በምናስተምርበት ወቅት ምስሉን ከፍ አድርገን በተማሪዎች ፊት በመያዝ ከጀርባው ያሉትን ገላጭ ነጥቦች በማንሳት መወያየት ይቻላል፡፡

ይህ የማስተማሪያ መፅሐፍ ዝግጅት የተሳካ እንዲሆን ከፍተኛ ድጋፍ ያደረገው በ አዳዲስ አለማቀፍ የወረርሽኝ በሽታዎች አደጋን ለመቆጣጠር በአሜሪካ መንግስት አለማቀፍ ዕድገትን ለማምጣት በተቋቋመ ድርጅት አማካኝነት በአሜሪካ ህዝብ እርዳታ ነው፡፡ የእዚህ መጽሐፍ አሳብ ወይም ይዘቶች ኃላፊነት የመጽሐፉ አዘጋጁ ሲሆን የዩኤሰኤድ ወይም የአሜሪካን መንግሰት አቋም የሚያንፀባርቅ አይደለም፡፡

ይህንን መጽሐፍ በተመለከት ለሚፈልጉት ተጨማሪ መረጃ በሚከተለው የኢሜል አድራሻ መጠቀም ይቻላል predict@ucdavis.edu.

ያዘጋጀው፡
Leilani Francisco[1], Ava Sullivan[1], Jonathan Goley[1], Stephanie Martinez[1]

ለዚህ መጽሐፍ ዝግጅት አስተዋጾ ያበረከቱ፡
Karen Saylors [2], Jason Euren[2], Jon Epstein[1], Brian Bird[3], Tracey Goldstein[3], David Wolking[3], Chris Johnson[3], Emily Hagan[1], Kevin Olival[1], Billy Karesh[1], Peter Daszak[1], Jonna Mazet[3]

የዚህን መጽሐፍ ይዘት ለማሻሻል በአሳብ ላገዙን ለBangladesh, Cambodia, Cameroon, Cote d'Ivoire, DRC, Ghana, Guinea, Indonesia, Lao PDR, Malaysia, Nepal, ROC, Senegal, Sierra Leone, Tanzania, Thailand, and Vietnam አገራት የፕሪዲክት ቡድን አባላት ልዩ ምስጋናችንን እናቀርባልን፡፡

ይህ "ከሌሊት ወፎች ጋር ካለችግር መኖር" የሚለውን መጽሐፍ የተተረጎመው የየአገራቱ የፕሪዲክት ፕሮጀክት አባላት ነው፡፡

[1] EcoHealth Alliance
[2] Metabiota
[3] University of California, Davis

June 2019 version

ማውጫ

ክፍል 1.
የሌሊት ወፎች ለስነ ምህዳራችን አስፈላጊ አካላት ናቸው 1-3

ክፍል 2.
ከሌሊት ወፎች ጋር ካለችግር ለመኖር መሠረታዊ መርዎች 4-7

ክፍል 3.
የሞቱ የሌሊት ወፎችን እንዴት እናስወግዳለን 8-9

ክፍል 4.
በህይወት ካሉ የሌሊት ወፎች ጋር ከንክኪ መራቅ ካልተቻለ ምን ማድረግ አለብን 10-12

ክፍል 5.
በመኖሪ ያ ቤታችን ውስጥ የሚገኙ የሌሊት ወፎችን እንዴት እንቆጣጠር 13-20

ክፍል 6.
ከመኖሪያ ቤታችን አካባቢና ውጪ የሚገኙ የሌሊት ወፎችን እንዴት እንቆጣጠር 21-23

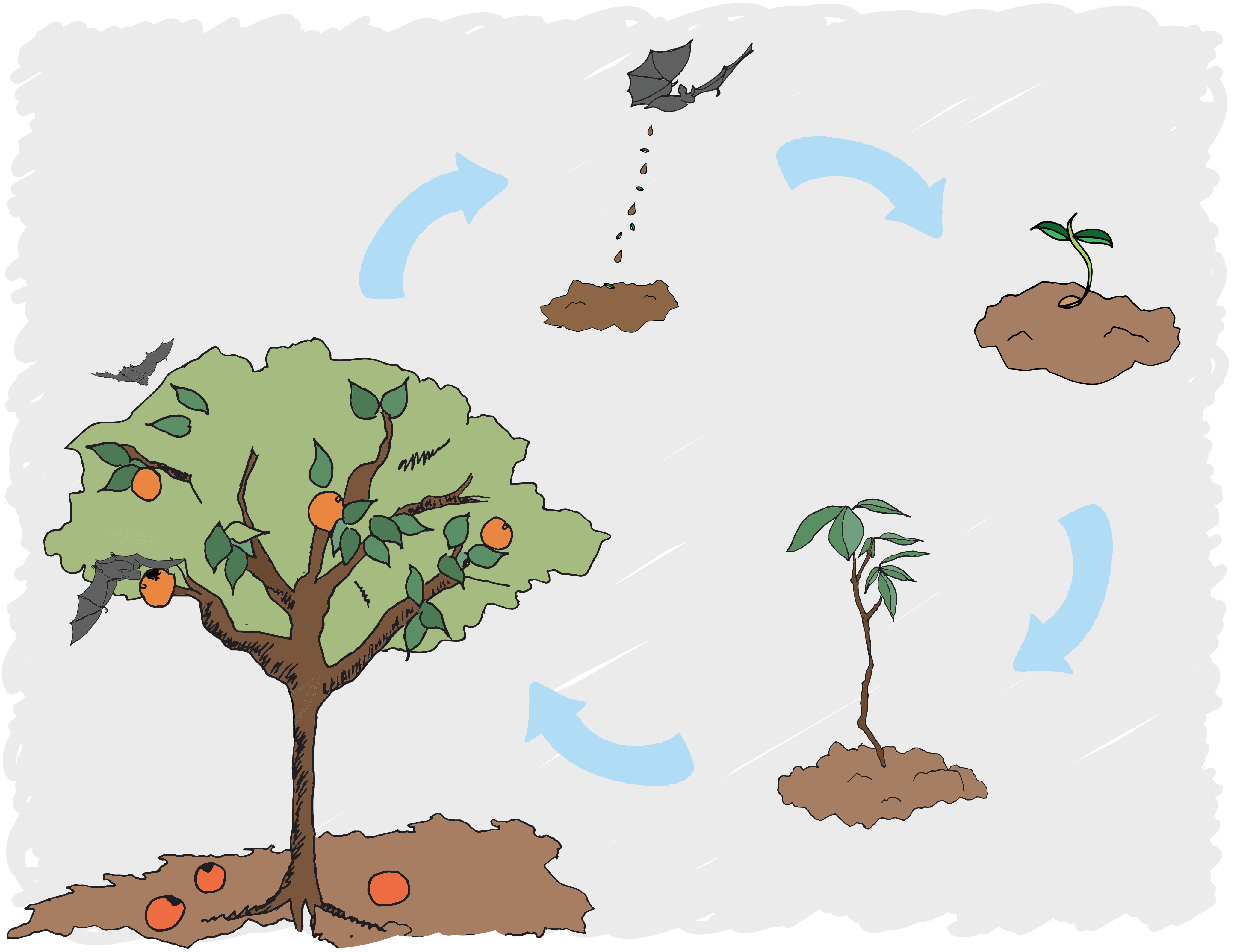

ክፍል 1. የሌሊት ወፎች ለስነ ምህዳራችን አስፈላጊ አካላት ናቸው

የሌሊት ወፎች የእኛንና የአካባቢያችን ተፈትሮአዊ ሚዛን በመጠበቅ ትልቁን ሚና ይጫወታሉ፤ ለምሳሌ የሌሊት ወፎች የዛፎችንና የአትክልትን ፍራፍሬዎች ያሰራጫሉ፡፡

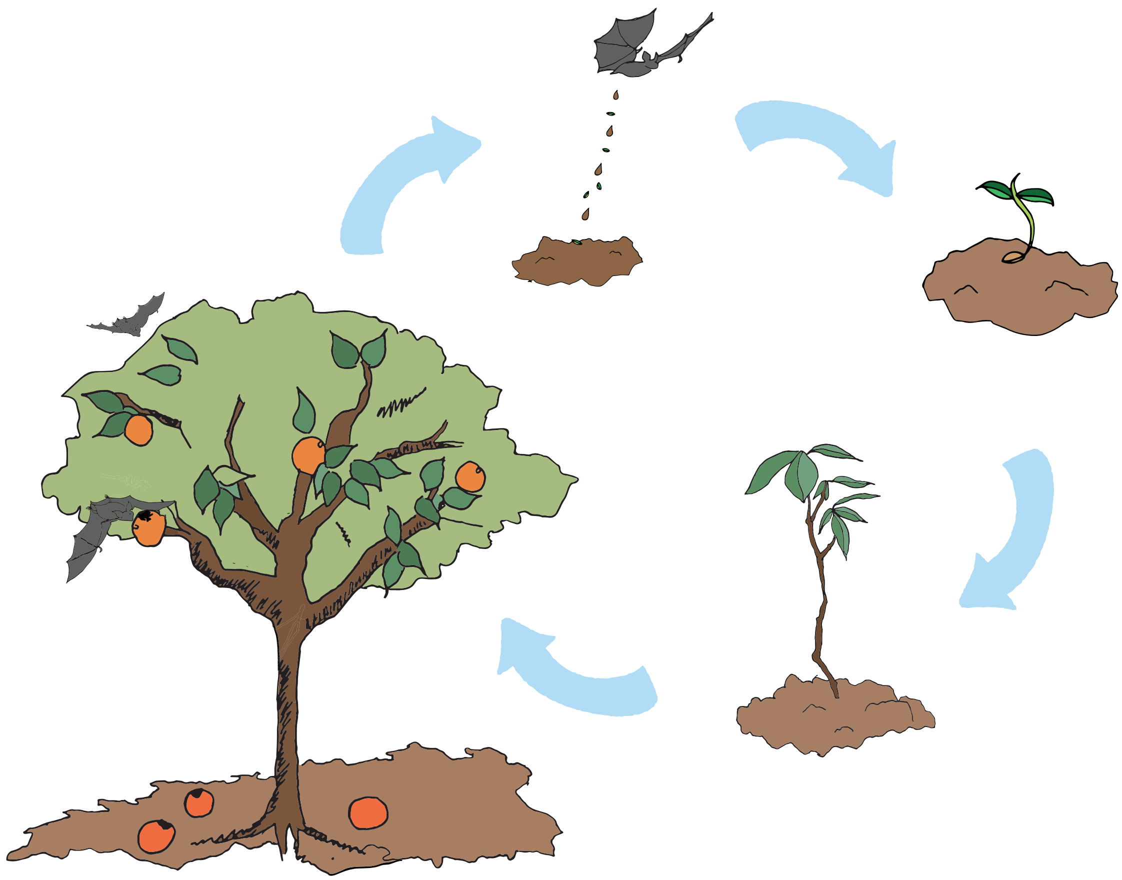

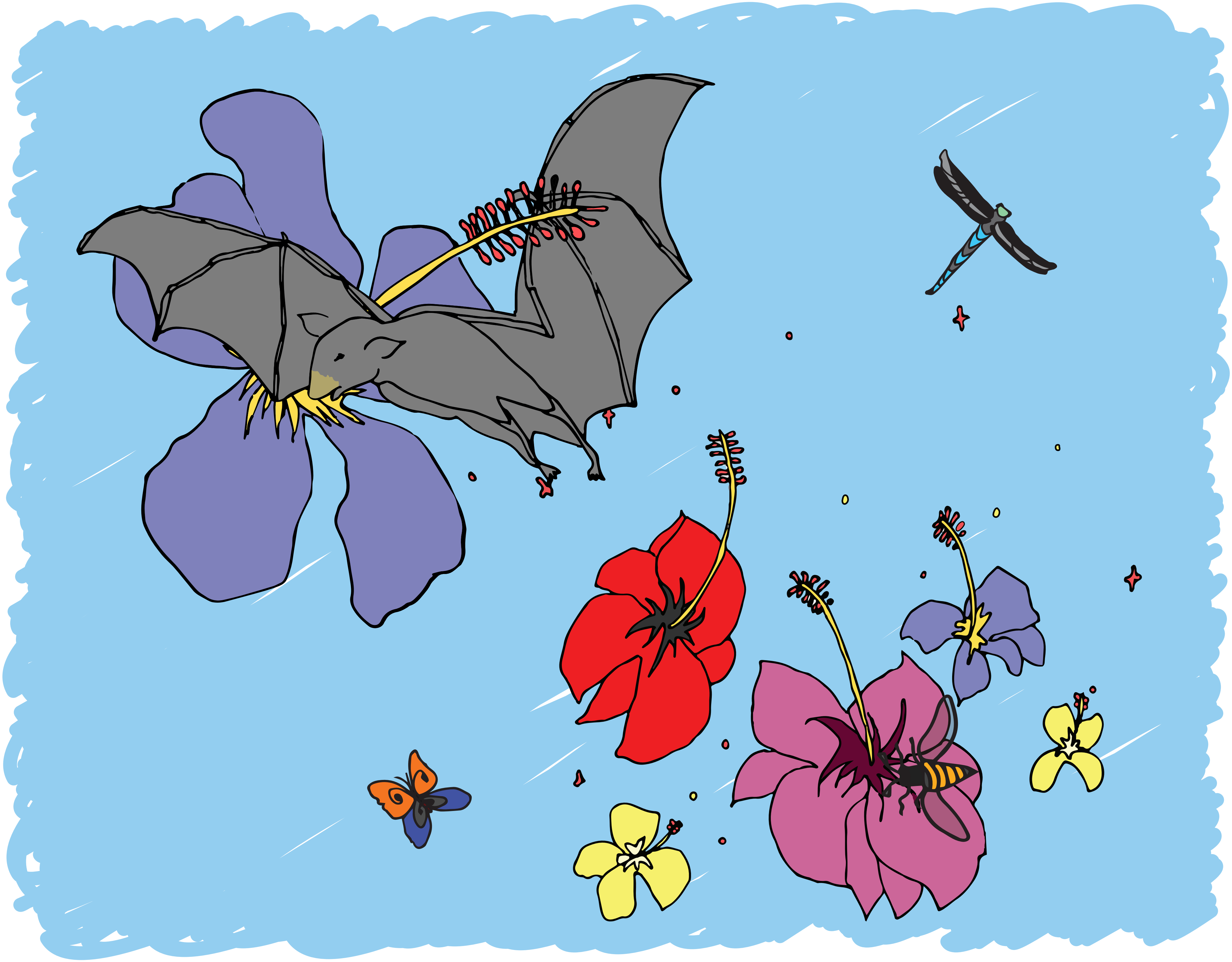

ክፍል 1. የሌሊት ወፎች ለስነ ምህዳራችን አስፈላጊ አካላት ናቸው

የሌሊት ወፎች በተጨማሪ የአበባ ተክሎችን በማዳቀል የእኛንና የአካባቢችንን ስነ ምህዳር ጤንነት ይጠብቃሉ፡፡ ከ300 በላይ የሚሆኑ ፍራፍሬዎች በሌሊት ወፎች አማካኝነት ይራባሉ፡፡ ከነዚህም መካከል ማንጎ &ሙዝ እና ዘይቱን ይገኙበታል፡፡

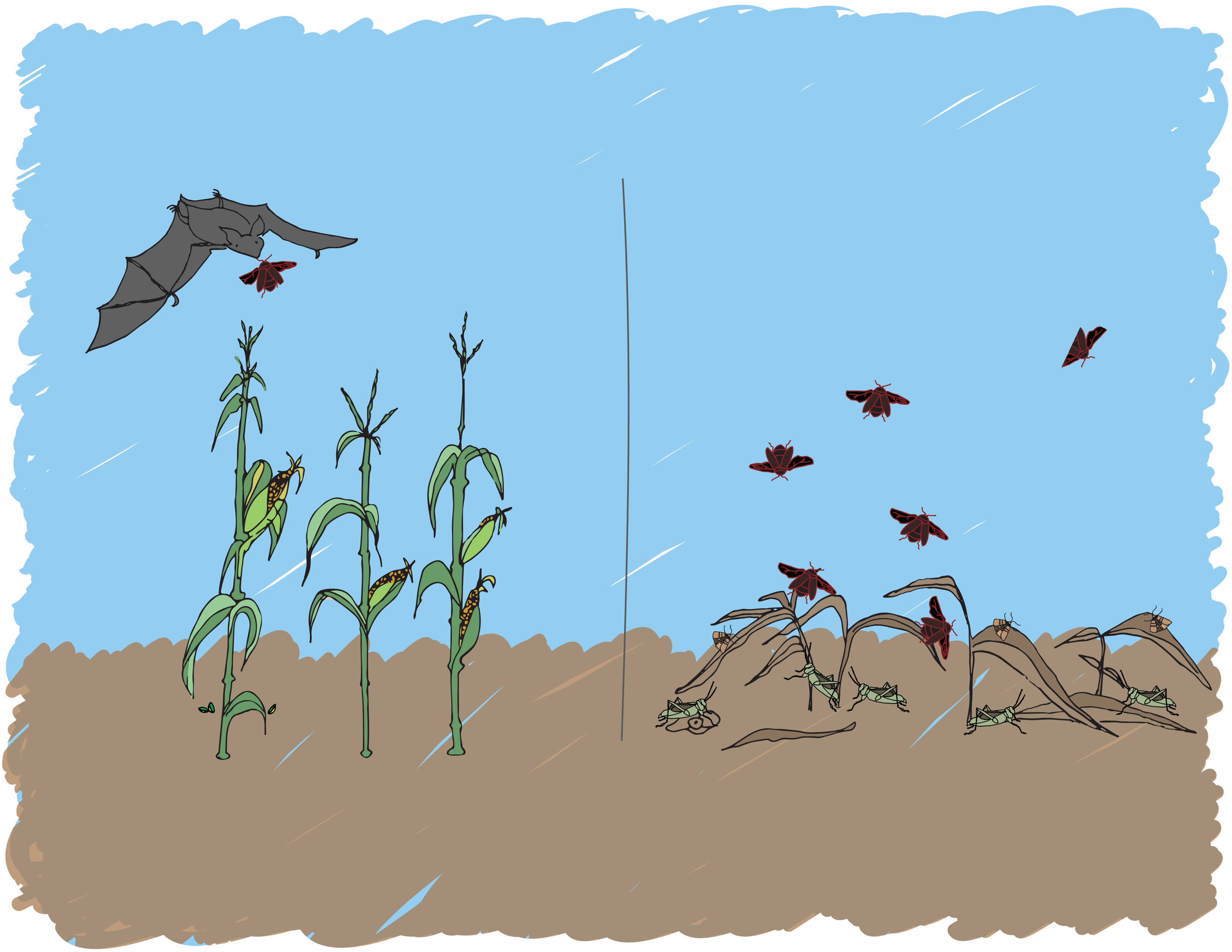

ክፍል 1. የሌሊት ወፎች ለስነ ምህዳራችን አስፈላጊ አካላት ናቸው

የሌሊት ወፎች ሰብሎችን ሊያጠፉ የሚችሉ እንደ የእሳትራት እና ጥንዚዛ የመሳሰሉ ነፍሳትን በመመገብ ያጠፉልናል።

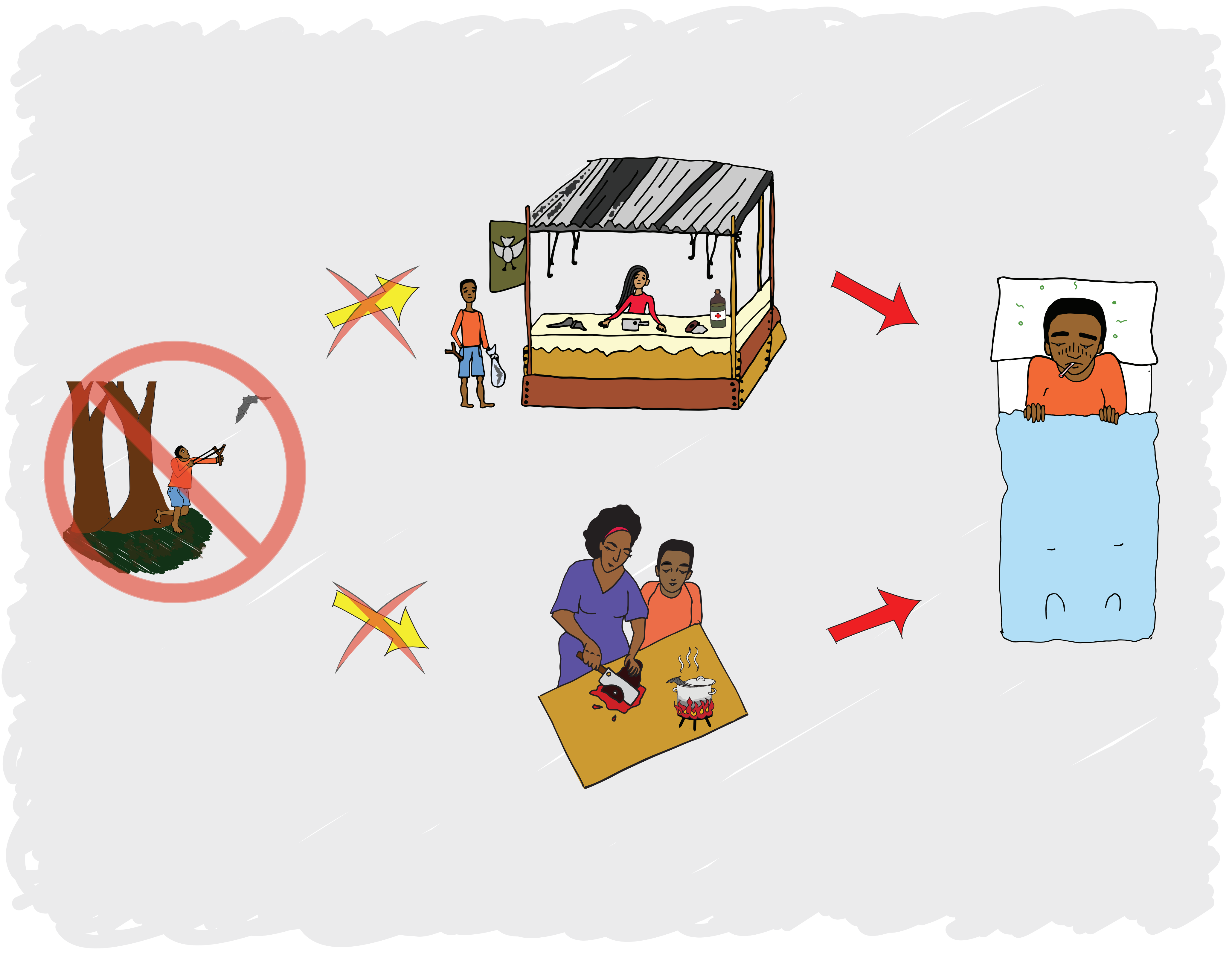

ክፍል 2. ከሌሊት ወፎች ጋር ካለችግር ለመኖር መሠረታዊ መርሆች

የሌሊት ወፎች በአብዛኛው የእብድ ውሻ እና ሌሎች በሽታዎች ወደ ሰው ስለሚያስተላልፉ፤ የሌሊት ወፎችን ከመግደል ፣ ከማደን ፣ ከመሸጥ እና አብስሎ ከመመገብ መቆጠብ ይኖርብናል፡፡

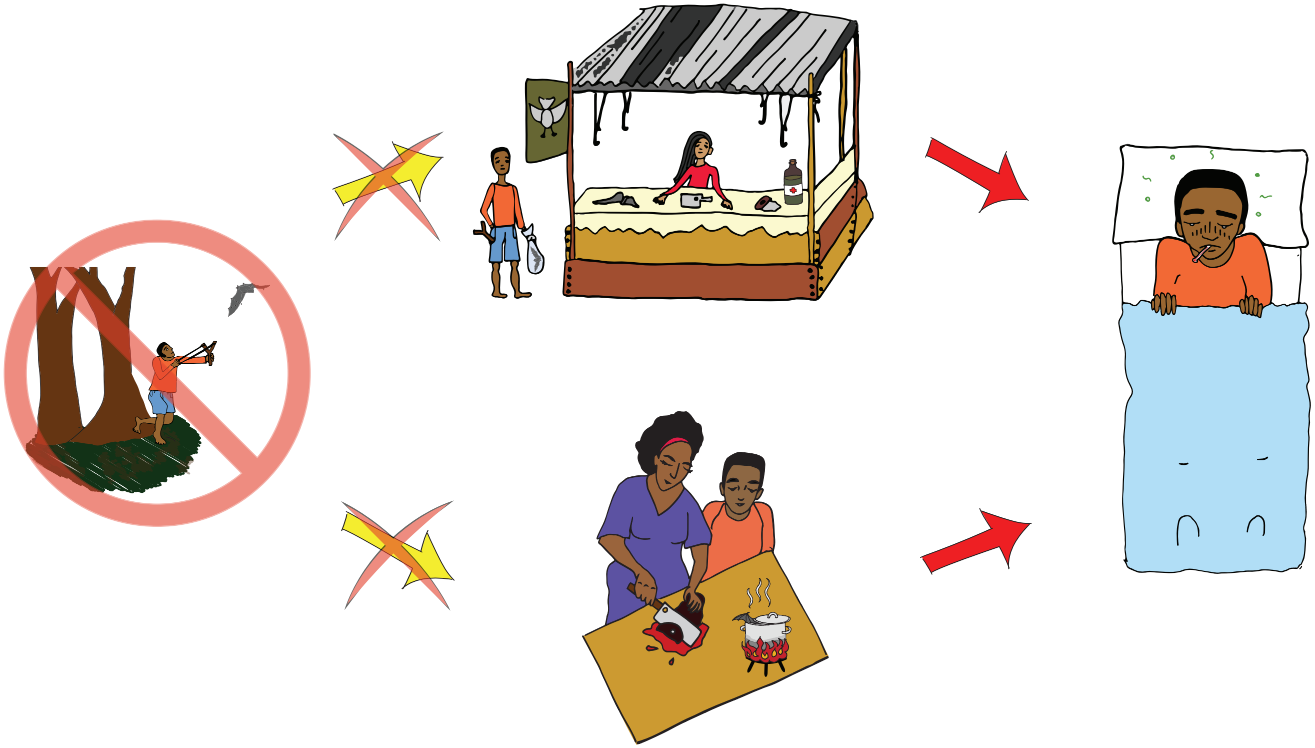

June 2019 version

ክፍል 2. ከሌሊት ወፎች ጋር ካለችግር ለመኖር መሠረታዊ መርሆች

ከሌሊት ወፎች ጋር ካለችግር ለመኖር ዋናውና የተሸለው መንገድ በህይወት ካሉም ሆነ ከሞቱት ጋር ምንም አይነት ንኪኪ እንዳኖረን ማድረግ በተለይ በተለይ ከነሱ አካል ከሚወጣ ፈሳሽ እንደ ምራቅ፣ ሽንት፣ ደም ፣ ሰገራ እና በመኖሪያ ቤታችንም ውስጥ እንዳይኖሩ መከላከል ነው፡፡

ክፍል 2. ከሌሊት ወፎች ጋር ካለችግር ለመኖር መሠረታዊ መርሆች

ራሳችንን ከሌሊት ወፎች ጉዳት የምንጠብቅበት አንዱና ቀላሉ መንገድ ፤ ማንኛውንም ምግቦችንም ሆነ መጠጦችን (ውሀ) ከሌሊት ወፎች ሽንትም ሆነ ሰገራ እንዳይነካካ ጥንቃቄ ማድረግ ነው፡፡ ለምሳሌ ምግብና ውሀን በአግባቡ መሸፈን እና መሸፈኛዎችንም በሳሙናና ውሀ አዘወትሮ ማጠብ (ማጽዳት) ይገባል፡፡

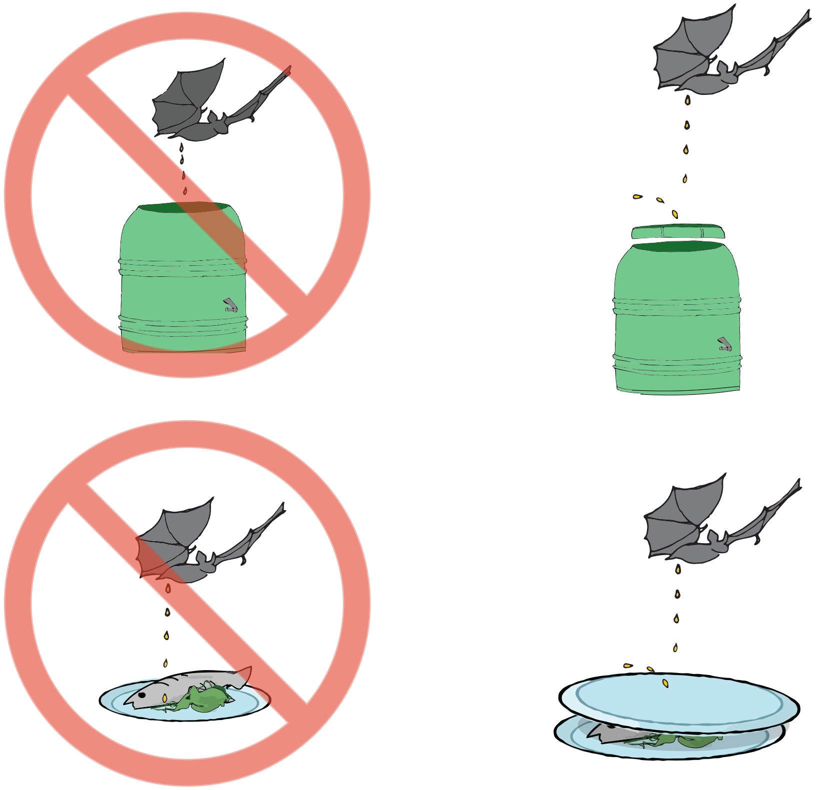

ክፍል 2. ከሌሊት ወፎች ጋር ካለችግር ለመኖር መሠረታዊ መርሆች

በዱር ወይም በቤት እንስሳት በከፊል የተበሉ ፍራፍሪዎችን አለመመገብ በእመም የመጋለጥ አደጋዎችን ስለሚቀንስ ከሌሊት ወፎች ጋር ንክኪ ያለውን ምግብና ውሀ በፍጹም አለመጠቀም፡፡ በከፊል በሌሊት ወፎች ተበልተው የወደቁ ፍራፍሬዎችን በፍጹም ለራሳችን ሆነ ለቤት እንስሳትን መመገብ የለብንም፡፡

ምክንያቱም ፍራፍሬው ምናልባት የተበከለ ስለሚሆንና እመም ሊያስከትል ስለሚችል፡፡

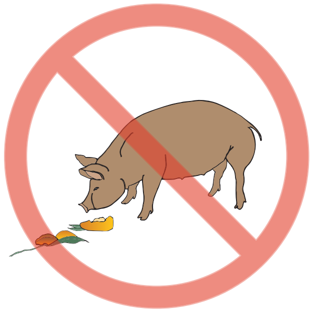

June 2019 version

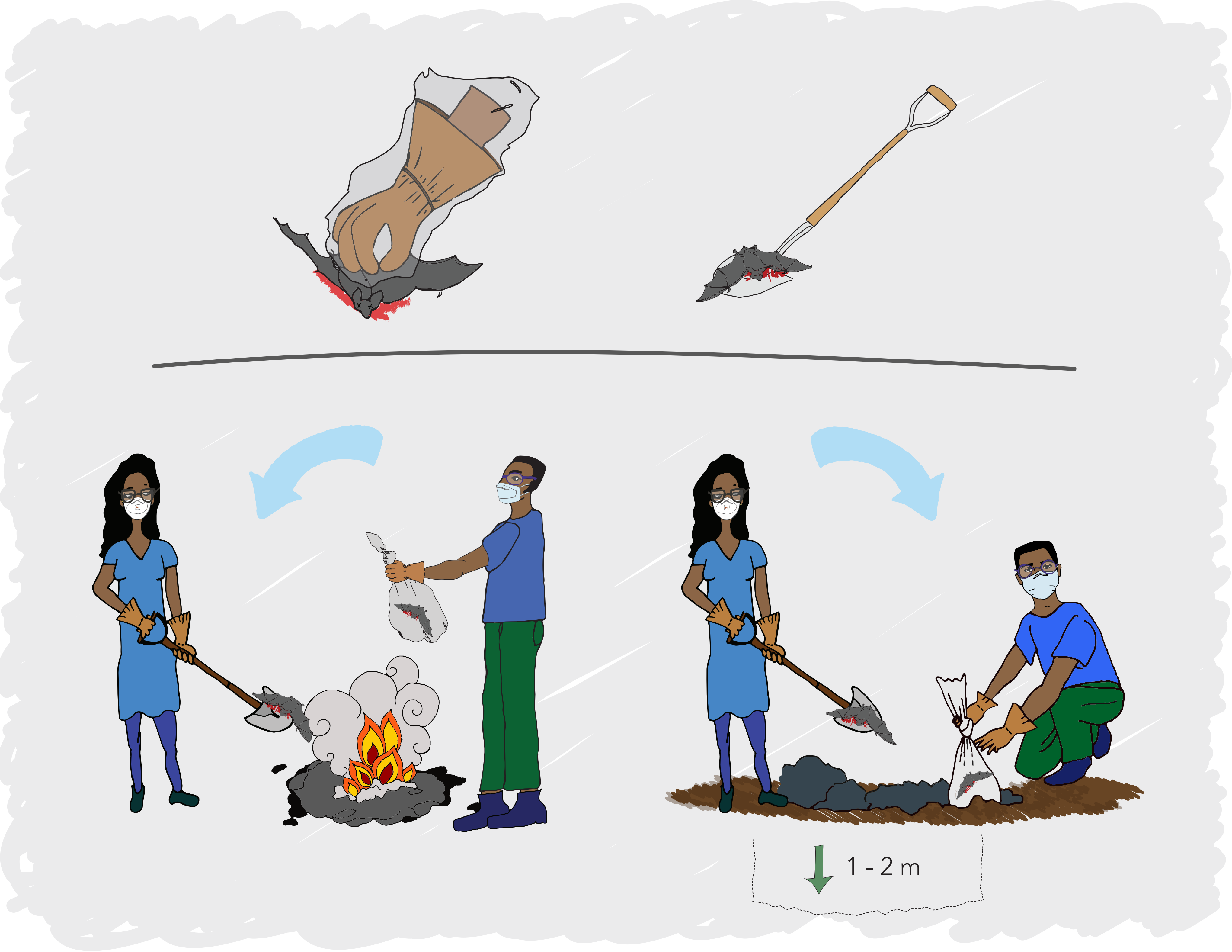
1 - 2 m

ክፍል 3. የሞቱ የሌሊት ወፎችን እንዴት እናስወግዳለን

የሞቱ የሌሊት ወፎችን ስናስወግድ ምንም አይነት ቀጥተኛ ንኪኪ ሊኖረን አይገባም፡፡ የሰለጠነ ባለሞያ በሌለበት ሁኔታ የሞቱ የሌሊት ወፎችን ለማስወገድ የምንከተለው ቅደም ተከተሎች፤ በመጀመሪያ አፍና አፍንጫችንን በደንብ በጠበቀ መልኩ መሸፈን የምንጠቀመውም መሸፈኛ ዘመናዊ ካላገኘን ደግሞ በቀላሉ በቤታችን በምናገኘው ሻሽ መጠቀም ይቻልል፡፡ በተጨማሪ አይናችንን በመነጽር እጃችንን ደግሞ ቢቻል በጠንካራ ጓንት ከሌለም እጃችንን በፕላስቲክ ከረጢት መሸፈን ይጠበቅብናል፡፡ በጠንካራ ጓንት ስንጠቀም በተጨማሪ ጓንቱን በፕላስቲክ ከረጢት መሸፈን የሞቱ የሌሊት ወፎችን በተዘጋጀ ከረጢት ስናዘዋውር (ስንጨምር) ምንም አይነት የደም ንኪኪ እንዳይኖር ያስችለናል፡፡ የሞቱ የሌሊት ወፎች ጉዳት እንደሚያስከትሉ ማወቅ ይገባናል ለምሳሌ ጥፍራቸው በጣም ስለታማ በመሆኑ በቀላሉ ቆዳችንን ሊበሳ ይችላል፡፡

የሞቱ የሌሊት ወፎችን ለማንሳት ጓንት የለበሰውን እጃችንን የፕላስቲክ ከረጢት ውስጥ በመክተት ወፎችን ማንሳት ከዚያም የፕላስቲክ ከረጢቱን በመገልበጥ ወደ ውስጥ አስገብተን እንደገና በሌላ ተጨማሪ የፕላስቲክ ከረጢት ውስጥ ደግመን በማስገባት በደንብ አጥብቆ ማሰር ይገባል፡፡

ከዚህ በኃላ በፕላስቲክ ከረጢት ውስጥ የተቀመጠውን የሞተ የሌሊት ወፍ ሙሉ በሙሉ ማቃጠል ወይም ከ1-2 ሜትር ጥልቀት ባለው ጉድጓድ ውስጥ በመቅበር ከ60 ሴንቲ ሜትር ውፍረት ሊሆን በሚችል አፈር አካፋ በመጠቀም መሸፈን ይገባል፡፡ በመጨረሻም የተጠቀምንበትን አካፋ በበረኪና በደንብ ማፅዳት ያስፈልጋል፡፡

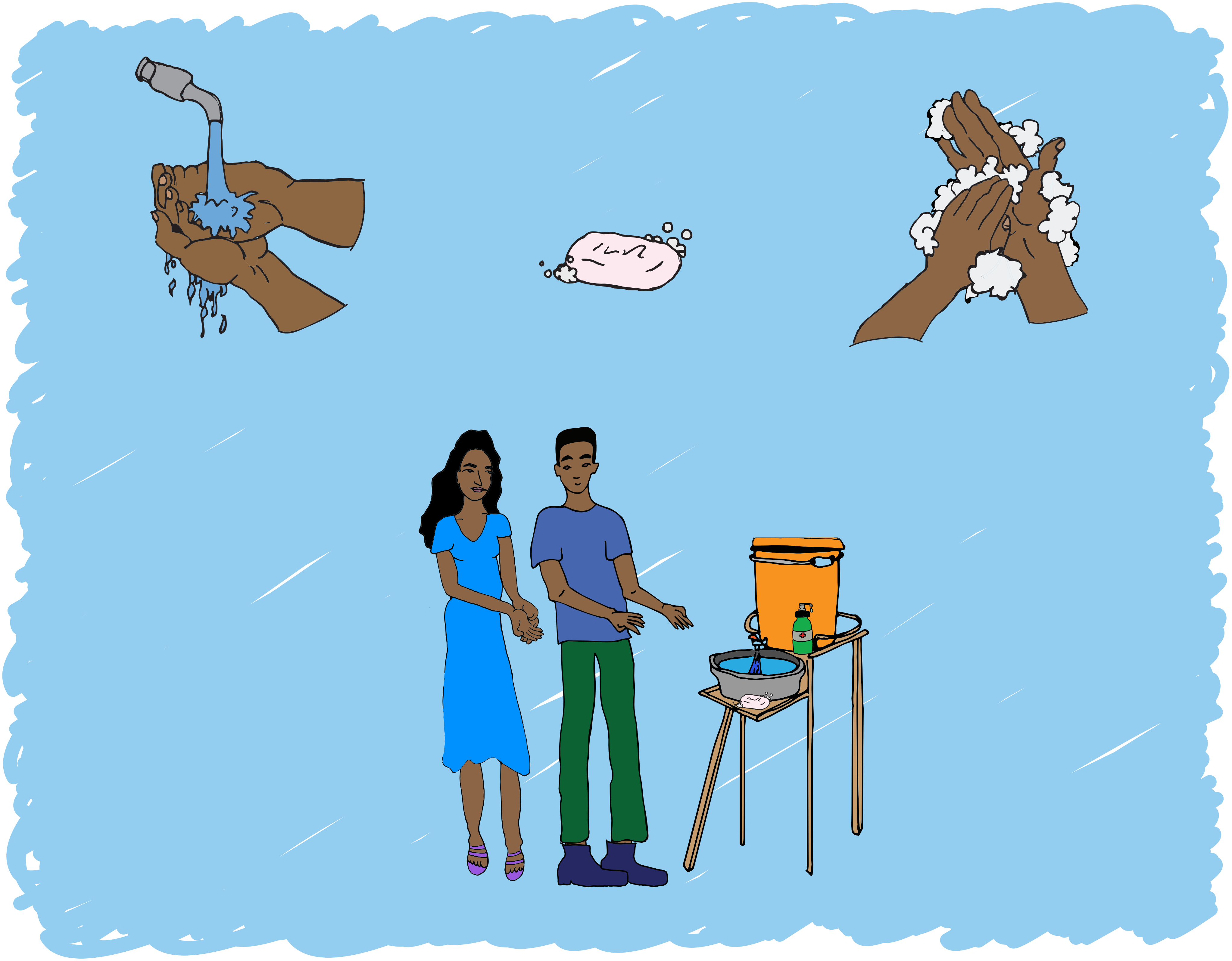

ክፍል 3. የሞቱ የሌሊት ወፎችን እንዴት እናስወግዳለን

የሞተ የሌሊት ወፍን ካስወገድን በኃላ እጃችንን በደንብ በሳሙናና በወራጅ (ኃይል) ባለው ውሀ መታጠብ እና ከተቻለም በፀረ ቫይረስ ኬሚካል እንደ ሳንታይዘር ጄል (ቅባት) እጆቻችንን ማሻሸት በጣም ጠቃሚ ነው፡፡

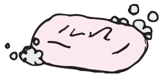

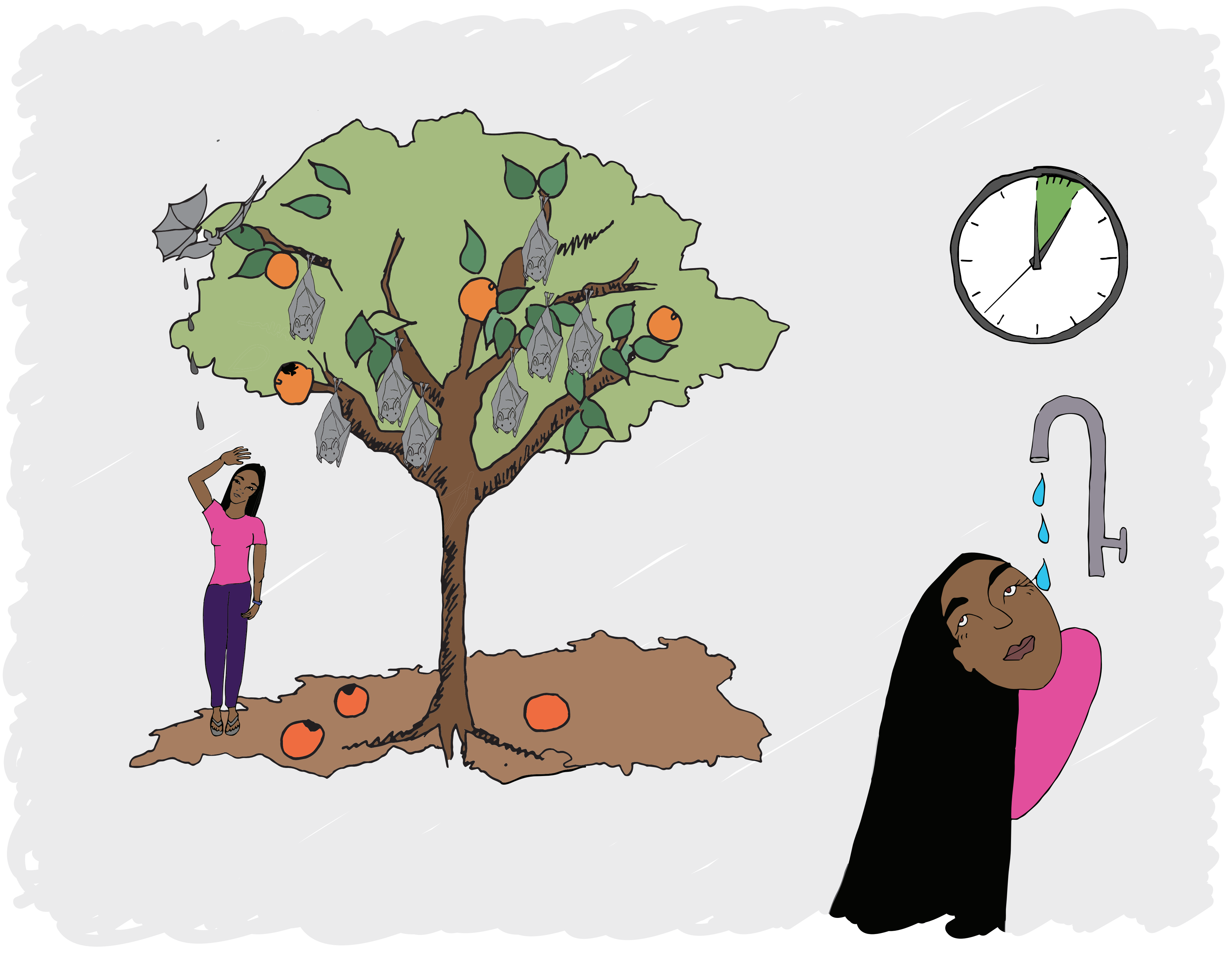

ክፍል 4. በህይወት ካሉ የሌሊት ወፎችን ጋር ከንክኪ መራቅ ካልተቻለ

በህይወት ካሉ የሌሊት ወፎች ጋር በሠላምና በጤና ለመኖር ተመራጩ መንገድ ምንም አይነት ንክኪ አለማደረግ ነው፡፡ ይህ ካልተቻለ ግን ራሳችንን ከሌሊት ወፎች ከሚወጡ ፈሳሾች ማለትም ምራቅ ፣ደም ፣ ሽንት እና ሰገራ ንክኪ አለማድረግ ነው፡፡ ምንም እንኳን አንዳንዴ የሌሊት ወፎች ጤነኛ መስለው ቢታዩም በሽታ ሊኖርባቸው ስለሚችል ጥንቃቄ ማድረግ ይኖርብናል፡፡

ከሌሊት ወፎች ከሚወጡ ፈሳሾች ማለትም ምራቅ ፣ደም ፣ ሽንት ወይም ሰገራ ወደ አይናችን ፣ አፍንጫችን ወይም አፋችን ሲገባ ወዲያው አካባቢውን በሚፈስ(ኃይል ባለው) ውሀ ለአምስት ደቂቃ ያህል በጥሩ ሁኔታ ማጠብ ያስፈልጋል፡፡ ሰዓት መቁጠርያ በሌለበት ሁኔታ ግን ቀስ እያልን እስከ 300 ድረስ በመቁጠር መታጠብ ይቻላል፡፡ በተጨማሪም ሊላው የሰውነት ክፍሎቻችን በነዚህ ፈሳሾች ሊበከሉ ስለሚችሉ በደንብ በሳሙና እና በውሀ መታጠብ ይኖርብናል፡፡ ቢቻል በአቅራቢያ በሚገኝ የጤና ተቋም በመሄድ የጤና ባለሞያን ማማከር ተመራጭ ይሆናል፡፡

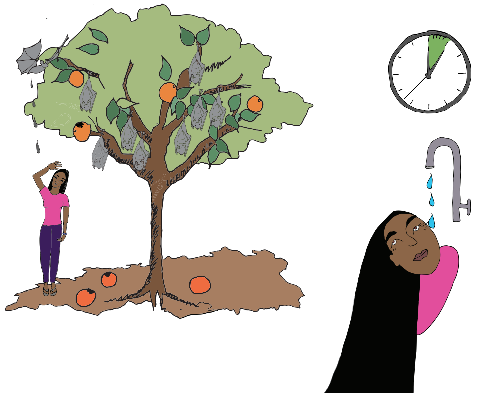

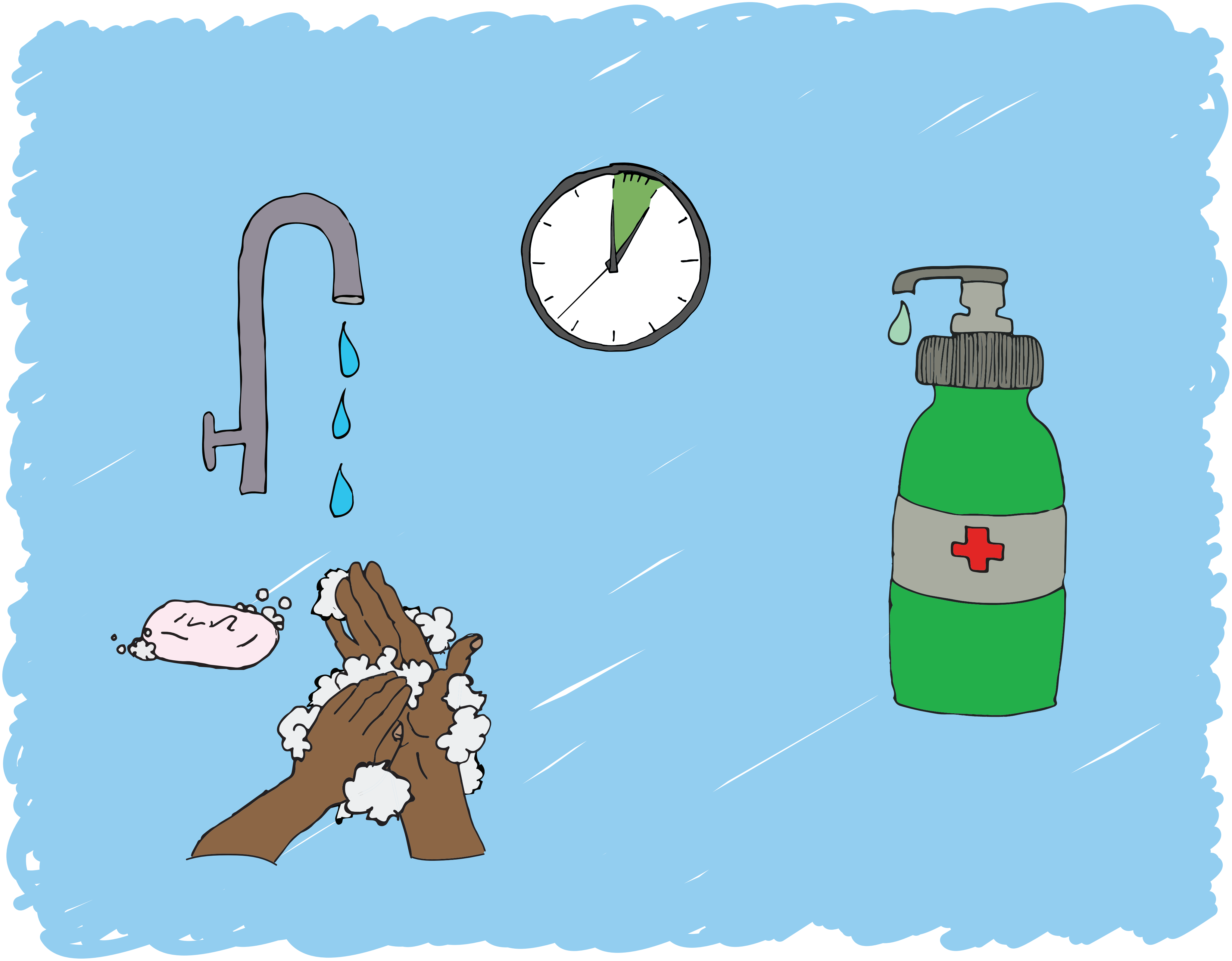

ክፍል 4. በህይወት ካሉ የሌሊት ወፎችን ጋር ከንክኪ መራቅ ካልተቻለ

በድንገት በሌሊት ወፎች ስንነከስ ወይም ስንቧጨር የሚደረግ የመጀመሪ እርዳታ

* በሌሊት ወፎች ስንነከስ ወይም ስንቧጨር የቆሰለውን አካባቢውን በሚፈስ(ኃይል ባለው) ውሀ ለአምስት ደቂቃ ያህል በጥሩ ሁኔታ ማጠብ ያስፈልጋል፡፡ ሰዓት መቁጠርያ በሌለበት ሁኔታ ግን ቀስ እያልን እስከ 300 ድረስ በመቁጠር መታጠብ ይቻላል፡፡

* ከተቻለም በፀረ ቫይረስ ኬሚካል እንደ ሳንታይዘር ጄል (ቅባት) እጃችችንን ማሻሸት በጣም ጠቃሚ ነው፡፡

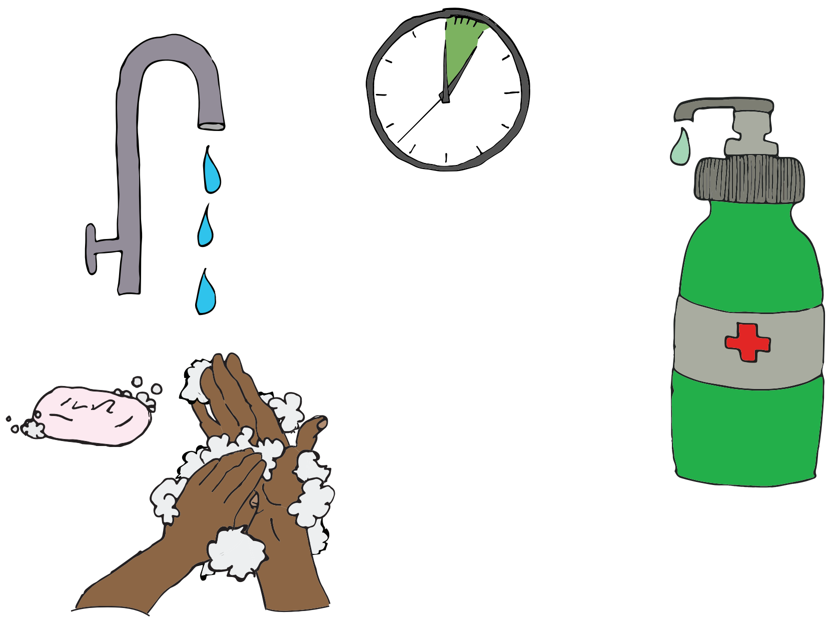

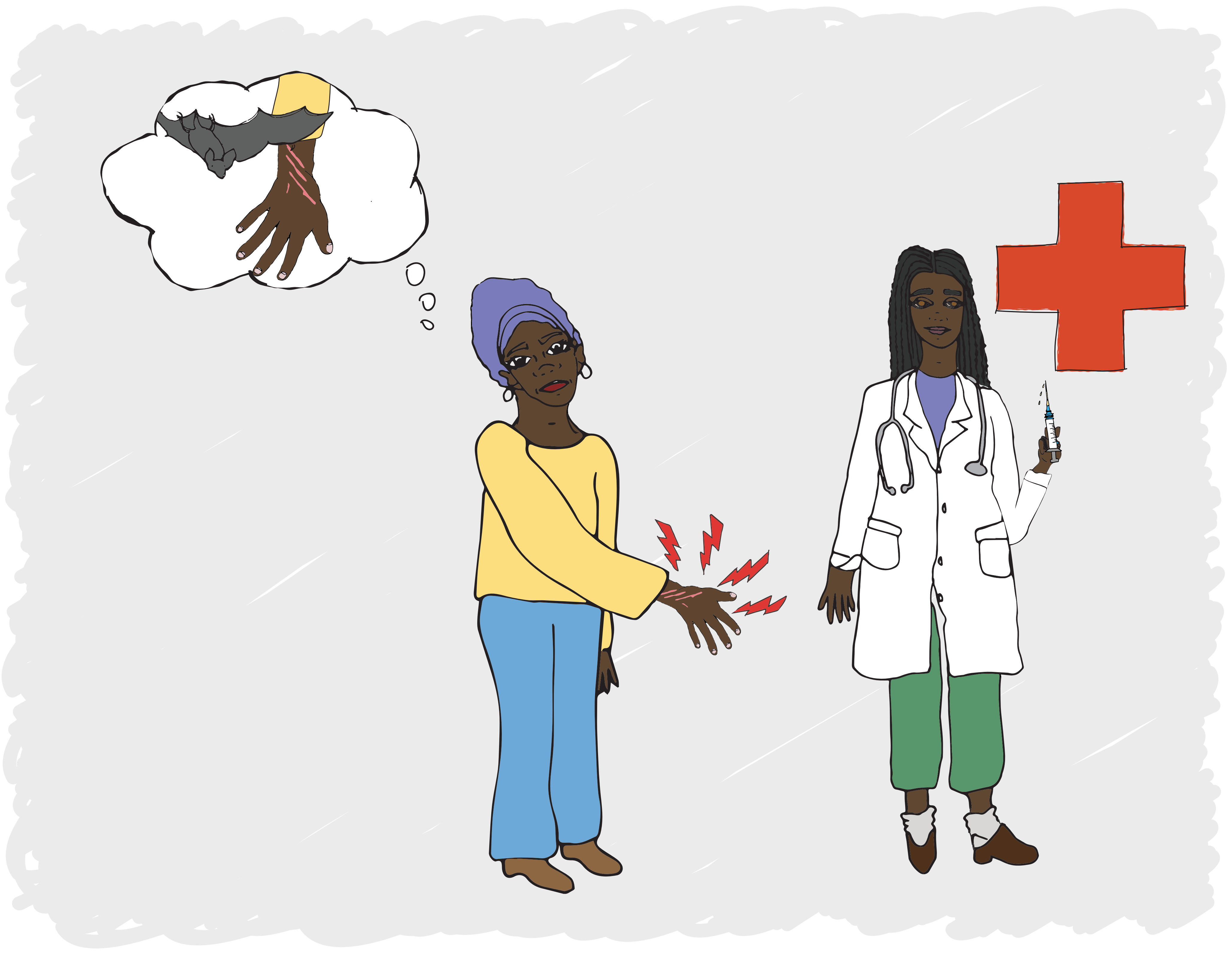

ክፍል 4. በህይወት ካሉ የሌሊት ወፎችን ጋር ከንክኪ መራቅ ካልተቻለ

በድንገት በሌሊት ወፎች ስንነከስ ወይም ስንቧጨር የሚደረግ የመጀመሪ እርዳታ (ቀጣይ ክፍል)

* በተጨማሪ በሌሊት ወፎች ንክሻ ወይም መቧጨር ካጋጠመን ወዲያውኑ በአቅራቢያ በሚገኝ የጤና ተቋም በመሄድ የጤና ባለሞያን ማማከር እንዲሁም የእብድ ውሻ ክትባት ጭምር መከተብ ተመራጭ ይሆናል፡፡
* ምንም እንኳን በሌሊት ወፎች የመነከስ ወይም የመቧጨር ጉዳት ባይደርስብንም የእመም ስሜት ከተሰማን በአቅራቢያ በሚገኝ የጤና ተቋም በመሄድ ለጤና ባለሞያው ከሌሊት ወፎች ጋር ስለነበረን ግንኙነት (ንክኪ) በሚገባ መግለጽ ይኖርብናል፡፡ ይህም ትክክለኛውን መፍትሄ እንድናገኝ ይረዳናል፡፡

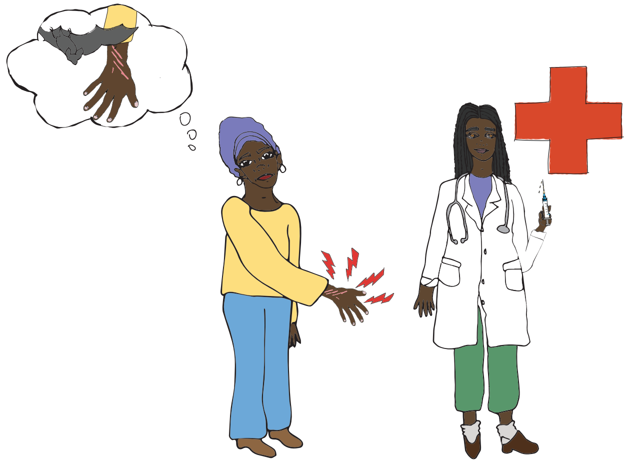

ክፍል 5. በመኖሪ ያ ቤታችን ውስጥ የሚገኙ የሌሊት ወፎችን መቆጣጠር

በመንደሮች ወይም በከተሞች አካባቢ ብዙ አይነት የሌሊት ወፎች ይኖራሉ፡፡ ከነሱም መካካል አብዛኛዎቹ በህንፃዎች ወይም በመኖሪያ ቤቶች ውስጥ የሚገኙት ትናንሽና ነፍሳትን የሚመገቡ ናቸው፡፡

በመሠረቱ የሌሊት ወፎች እስካነካናቸው ድረስ በባህሪያቸው ጉዳት አያስከትሉም፡፡ ነገር ግን አልፎ አልፎ እንደ የህብድ ውሻ በሽታ(ሬቢስ)ቫይረስ ሲጠቁ ሊናከሱ ወይም ሊቧጨሩ ይችላሉ፡፡ በዚህም ገዜ ቫይረሱን ወደ ሰዎች ያስተላልፋሉ፡፡

አንዳንድ የሌሊት ወፎች በበሽታ ቢጠቁም ጤነኛ ስለሚመስሉ ከነሱ ሰውነት ከሚወጡ ማንኛውም ፈሳሽ ቀጥተኛ ንክኪ ማድረግ አይገባም፡፡ ስለዚህ ከሌሊት ወፎች ከሚወጡ ማንኛውም ፈሳሽ ቀጥተኛ ንክኪ አለማድረግ ከወፎቹ ከሚተላለፉ ማንኛውም በሽታዎች የመከላከያ ዋንኛው መንገድ ነው፡፡

ክፍል 5. በመኖሪያ ቤታችን ውስጥ የሚገኙ የሌሊት ወፎችን መቆጣጠር

የሌሊት ወፎችን የሚስቡ ነገሮችን ማስወገድ

ያልተከደነ ውሀና ሌሎች ፈሳሾች በሌሊት ወፎች ሊሣቡ ይችላሉ፡፡ በዚህም ምክንያት የሌሊት ወፎች እነዚህን ፈሳሽ ነገሮች በሚጠጡበት ወቅት ከሰውነታቸው በሚወጡ እንደ ምራቅ ፤ ሽንት በመሳሰሉት ሊበክሉ ይችላሉ፡፡ ስለዚህ በቤታችን ውሰጥ ምግብና መጠጦችን በአግባቡ መክደደን ወይም መሸፈን ይገባናል፡፡

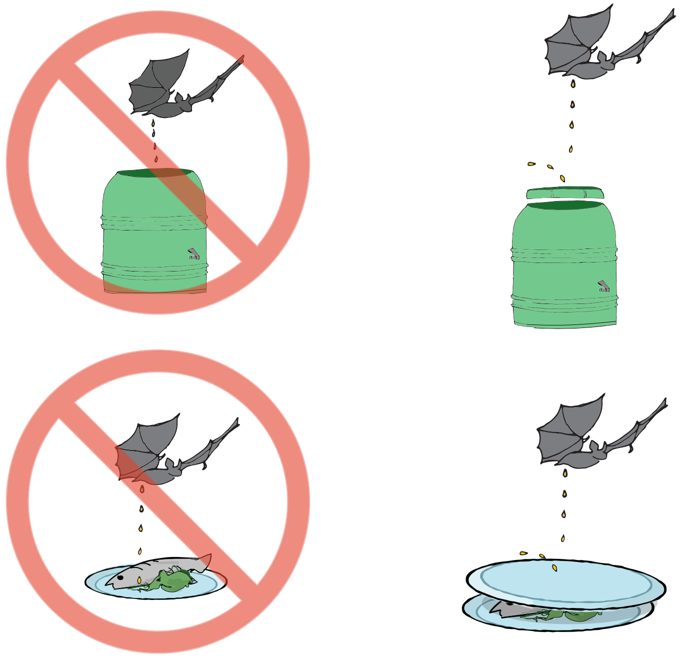

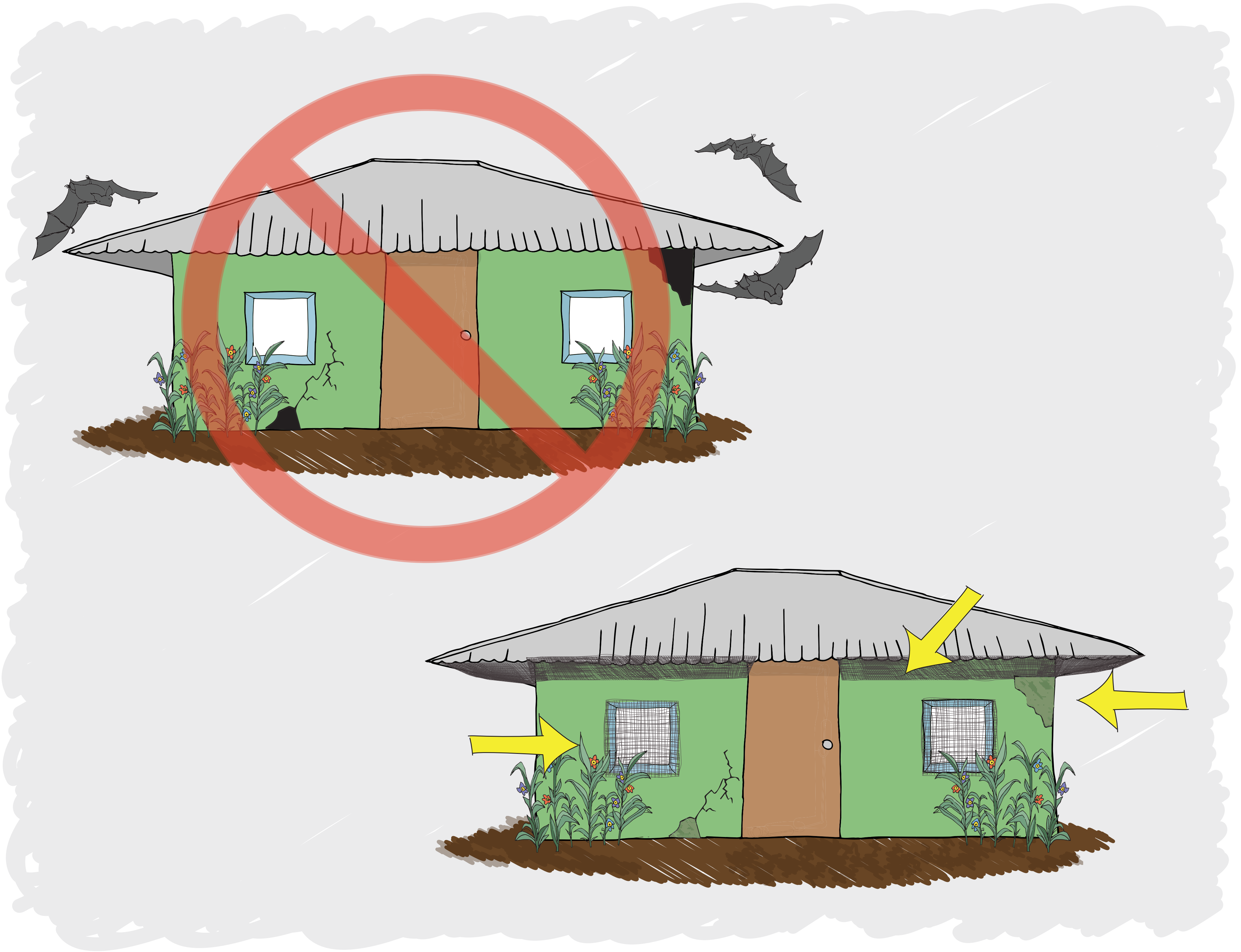

ክፍል 5. በመኖሪ ያ ቤታችን ውስጥ የሚገኙ የሌሊት ወፎችን መቆጣጠር

የሌሊት ወፎች ወደ መኖሪያ ቤት እንይገቡ መከላከል

የሌሊት ወፎች ወደ ህንፃዎች ወይም መኖሪያ ቤቶች ውስጥ እንዳይገቡ ዋንኛው የመከላከያ መንገድ በበር ፣ መስኮት ፣ ጣርያ እና ኮርኒስ ምንም አይነት ቀዳዳ ወይም ክፍተት አለመኖሩን ማረጋገጥ ነው።

በጥንቃቄ በተሰሩ ብርሀን አስተላላፊ መጋረጃዎች በመጠቀም በሮችንና መስኮቶችን መዝጋት ይቻላል።

በተጨማሪም ማንኛውን ቀዳዳ ለመዝጋት እርጥብ ጋዜጣና የማይዝ ቁርጥራጭ ብረት መጠቀም ይቻላል።

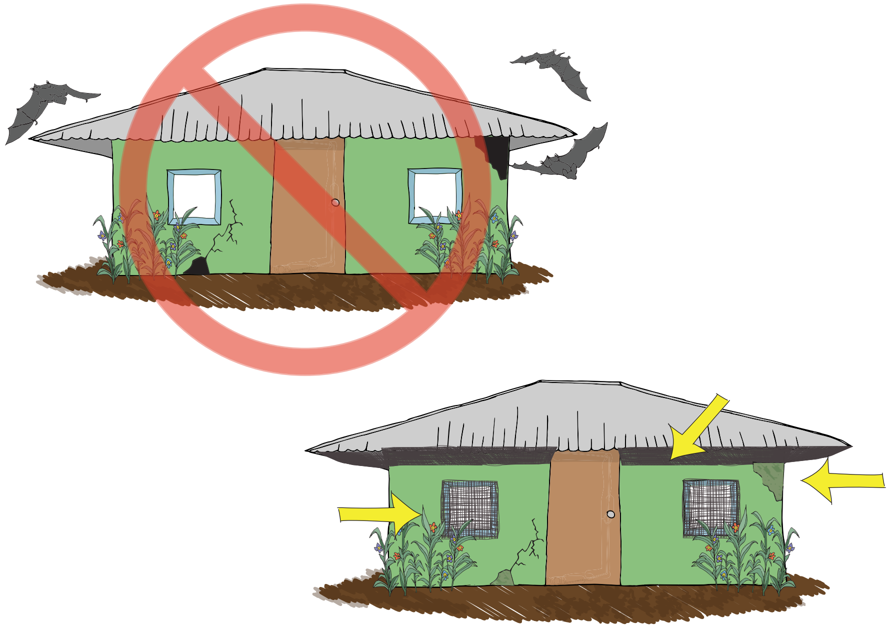

ክፍል 5. በመኖሪ ያ ቤታችን ውስጥ የሚገኙ የሌሊት ወፎችን መቆጣጠር

በተለምዶ የሌሊት ወፎች በቤት ውስጥ ከጣርያ ስር ወደታች ተንጠልጥለው መቀመጥ ይመርጣሉ፡ ፡ ብዙዎቹ በቤት ውስጥ የሚኖሩት የሌሊት ወፎች ትናንሽና ጥቁር ቀለም ስላላቸው በቀላሉ እነሱን ለማየት ያስቸግራል፡፡

ትናንሽ የሌሊት ወፎች በትንሽ ቦታ ተጠጋግተውና ተጣብቀው መኖር ይችላሉ ለምሳሌ በጣሪያ የእንጨት ክዳን መካከል ልክ ኤይጦች እደሚደርጉት፡፡ ብዙን ግዚ በቡድን ሲኖሩ አንድ ቡድን ቢያንስ (ከ3-4) ቢበዛ (ከ25-30) አባላት ሊኖሩት ይችላል፡፡

የሌሊት ወፎች በመኖሪ ቤት ውስጥ ስለመኖራቸው ከምናውቅበት አንዱ መንገድ ሰገራቸው በመሬት ወለል ላይ መገኘት ሲሆን የሌሊት ወፎች ሰገራ (እዳሪ) ትናንሽ ጥቁርና የሩዝ ፍሪ የሚያክል መጠን ያለው ነው፡፡ በተጨማሪ በኮርኒስና በግድግዳ ላይ በሚፈስ ሽንታቸውም መለየት ይቻላል፡፡ ልዩ የሆነው የሰገራቸውና የሽንታቸው ጠረን ወይም ሽታ የሌሊት ወፎች በመኖሪ ቤት ውስጥ ስለመኖራቸው ሌላው የማወቅያ መንገድ ነው፡፡

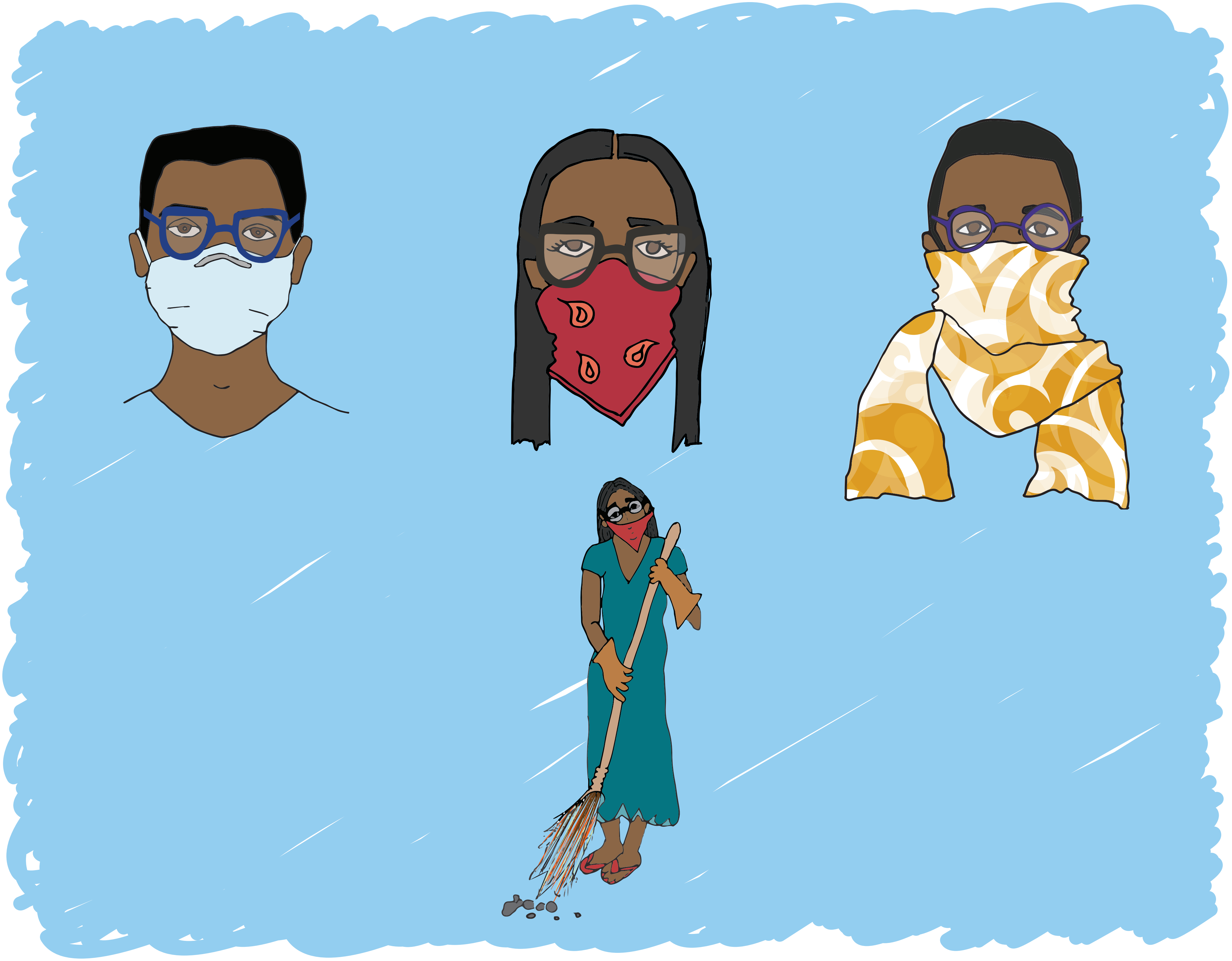

ክፍል 5. በመኖሪ ያ ቤታችን ውስጥ የሚገኙ የሌሊት ወፎችን መቆጣጠር

የሌሊት ወፎችን ከህንፃ ወይም ከበመኖሪ ቤት ማስወገድ

በቅርብ የሚያግዘን ባለሞያ በሌለበት ሁኔታ የሌሊት ወፎችን ከቤታች በምናስወግድበት ወቀት የሚከተሉትን ጥንቃቄዎች ማድረግ ይኖርብናል፤ በመጀመሪ የወፎችን ሽንትም ሆነ ሰገራ ከማፅዳታችን በፊት አፍና አፍንጫችንን በማስክ ከሌለም ረጠብ ባለ ጨርቅ መሸፈን ይገባናል፡፡ ይህም ቆሻሻም ሆነ ብናኝ ወደ አፍና አፍንጫችን እንዳይገባ ይከላከላል፡፡ ቢቻል እጃችንን በጓንት አይናችንን ደግሞ በመነፅር መሸፈን ተመራጭ ይሆናል፡፡ በመቀጠልም የቤታችን ወለል ላይ የወደቀውን የወፎቹ ሰገራ ወይም ቆሻሻ ከመጥረጋችን በፊት በሳሙና አረፍ በተቀላቀለ ውሀ ማርከፍከፍ ይኖርብናል ይህም አባራ እንዳይቦን ይጠቅማል፡፡

ክፍል 5. በመኖሪ ያ ቤታችን ውስጥ የሚገኙ የሌሊት ወፎችን መቆጣጠር

የሌሊት ወፎችን ከቤት ለማስወገድ ወይም ለማስወጣት ተመራጩ ግዜ ከምሽት በኃላ ለመመገብ ሲወጡ ነው፡፡ የሌሊት ወፎችን ንቁ ሆነው እንቅስቃሴ የሚደርጉት አመሻሽ ላይ ሲሆን ነገርግን ፀሐይ ከጠለቀችም በኃላ በማንኛውም ግዜ በመብረር መሄድ ይችላሉ፡፡ ለአንድ ወይም ሁለት ምሽት ያህል የሌሊት ወፎችን ከመኖሪያቸው ሲወጡ በጥሞና መመልከት በጣም ጠቃሚ ነው፤ ምክንያቱም አንዳንድ ግዜ ሁሉም በተመሳሳይ ሰዓት ላይወጡ ይችላሉ፡፡ የሌሊት ወፎችን በቤት ውስጥ በወጥመድ መያዝ በፍፁም አይገባም፡፡

የሌሊት ወፎች አመሻሽ ላይ ለመመገብ ሙሉ በሙሉ ከወጡ በኃላ ወደ ቤት ተመልሰው የሚገቡበትን ቀዳዳዎችን በሚገባ ጠቅጥቆ መድፈን እነዲሁም መጋረጃዎችን በመጠቀም በሮችንና መስኮቶችን በመሸፍን የመግቢያ ቀዳዳ አለመኖሩን ማረጋገጥ ይኖርብናል፡፡ በተጨማሪም ማንኛውን ቀዳዳ ለመዝጋት እርጥብ ጋዜጣ እና የማይዝግ ቁርጥራጭ ብረት መጠቀም ይቻላል፡፡ትናንሽ ነፍሳትን የሚመገቡ የሌሊት ወፎች በጣም ጠባብ በሆኑ ቀዳዳዎች መግባት ይችላሉ፡፡ ስለዚህ የትንሹን የእጅ ጣታችንን የሚያስገባ ቀዳዳ ነፍሳትን የሚመገቡ የሌሊት ወፎችን እንደሚያስገባ መገንዘብ ያስፈልጋል፡፡

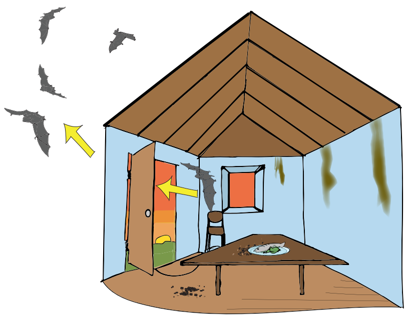

ክፍል 5. በመኖሪ ያ ቤታችን ውስጥ የሚገኙ የሌሊት ወፎችን መቆጣጠር

የሌሊት ወፎችን ከህንፃ ወይም ከበመኖሪ ቤት ማስወገድ

እርጉዝ የሆኑ የሌሊት ወፎች አብዛኛውን ግዚ ከመኖሪያቸው ውስጥ አይወጡም፡፡ ሁሉንም የሌሊት ወፎች በተሳካ ሁኔታ ከመኖሪያ ቤታችን ለማስወጣት ያላደጉ ወይም መብረር የማይችሉ የሌሊት ወፎች ካሉ እነሱ አድገው መብረር እስከሚችሉ መጠበቅ ይኖርብናል፡፡

እፃናት የሌሊት ወፎች በቀን ሰዓት በእናቶቻቸው ስለሚታዘሉ እና ከወላጆቻቸው የተለየ ቀለም ስለሚኖራቸው በቀላሉ ተለይተው ይታወቃሉ፡፡

እፃናት የሌሊት ወፎች እናቶቻቸው ምግብ ለማምጣት ወደ ውጭ በሚወቱበት ግዜ በአብዛኛው እቤት ውስጥ ይቆያሉ፡፡ እናቶች የሌሊት ወፎችን ከልጆቻቸው በግድ ከለየናቸው ወደ ቤት ውስጥ ለመግባት ሌሎች ቀዳዳዎችን በመጠቀም ወደ ቤት ይገባሉ፡፡ በተጨማሪም ይህ ድረጊት እፃናት የሌሊት ወፎችን በረሀብ ለሞት ይዳርጋቸዋል፡፡

June 2019 version

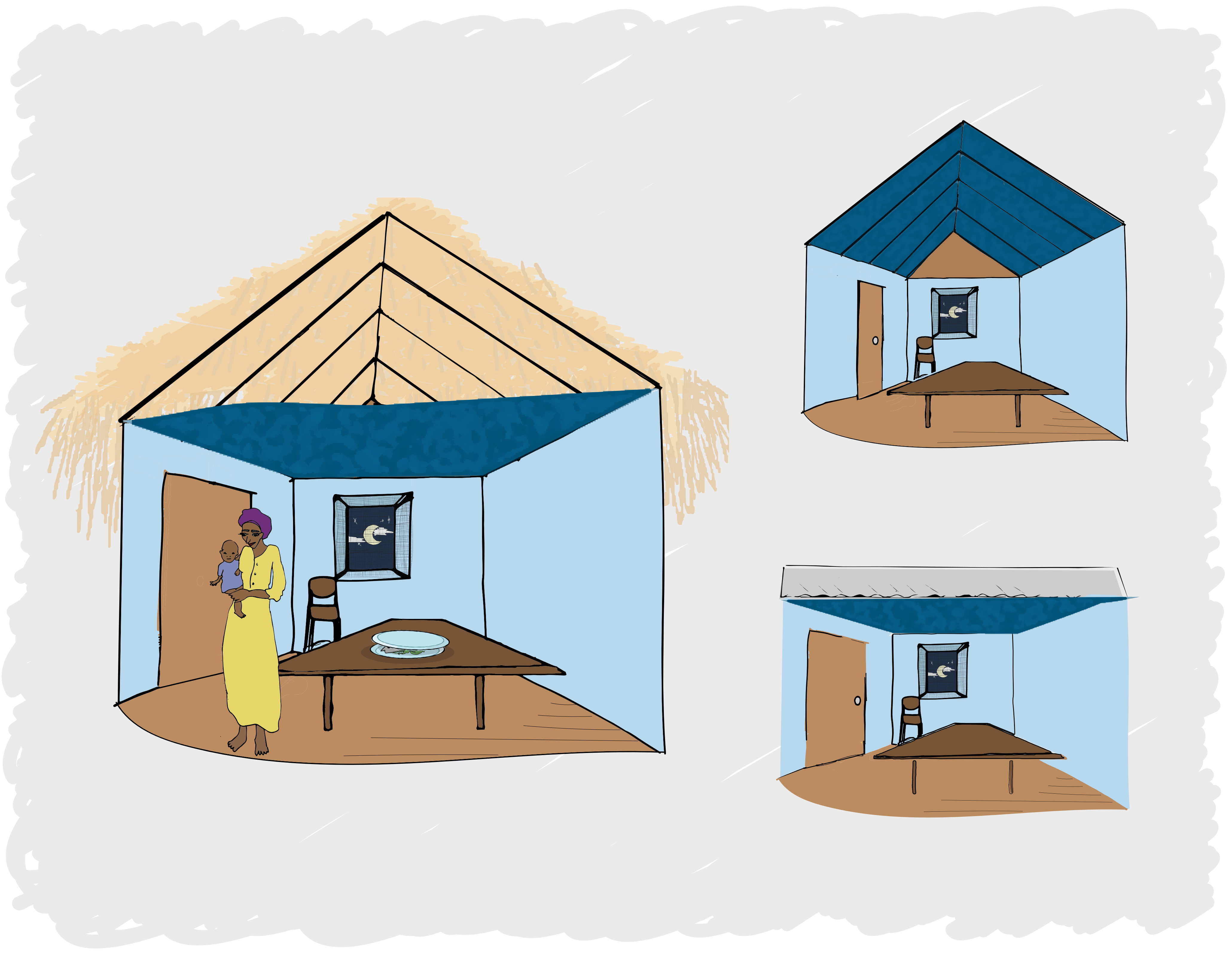

ክፍል 5. በመኖሪያ ቤታችን ውስጥ የሚገኙ የሌሊት ወፎችን መቆጣጠር

የሌሊት ወፎችን ከህንፃ ወይም ከበመኖሪ ቤት ማስወገድ

በመቀጠልም በውስጠኛው የቤት ጣራ ክፍል የፕላስቲክ ሸራ ወይም ሸፋን ማድረግ ነው፡፡ ይህም የሌሊት ወፎች በቀላሉ የመንጠልጠያ ቦታ እንዳያገኙ ከማድረጉም በተጨማሪ ከነሱ ከሚወጣው ሽንትም ሆነ ሰገራ የሚኖረንን ንክኪ በእጅጉ ይቀንሳል፡፡ የተለያዩ ቤቶች የተለያየ አሰራር ስላላቸው እንደየ አሰራራቸው ኮርኒሶቹን ወይም የፕላስቲክ ሸራውን ማዘጋጀት ይገባል፡፡ ለምሳሌ የቤታችን ጣራው የሳር ክዳን ወይም የተበሳሳ ከሆነ የፕላስቲክ ሸፋኑን የሌሊት ወፎች ከሚሰፍሩበት ትንሽ ዝቅ በማለት እንዲሁም ሰዎች ከሚያድሩበት ፣ ከሚመገቡበት እና ከሚጫወቱበት ከፍ ባለ ቦታ መሆን አለበት፡፡ ለሌሎች አይነት ቤቶች ደግሞ በውስጠኛው የጣርያ ክፍል ላይ መለጠፍ ይቻላል፡፡

ይህንን ካደረግን በኃላም በየግዚው መግቢያ ቀዳዳዎችን መፈተሽ እንዲሁም የተሰቀለውን የፕላስቲክ ሸራ ላይ የወፎች ሽንትና ሰገራ አለመኖሩንን ማረጋገጥ ይኖርብናል፡፡ ምናልባት የሌሊት ወፎች ተመልሰው በቀዳዳ በመግባት በኮርኒስ እና በፕላሰቲክ ሸራው መሀል የሚበሩ ከሆነ አፍና አፍንጫችንን በማስክ ከሌለም በጨርቅ በመሸፈን እናም እጃችንን በጓንት አይናችንንም ደግሞ በመነፅር በመሸፈን የፕላሰቲክ ሸፋኑን በየጊዜው በውሀና ኬሚካል ማፅዳት ይኖርብናል፡፡ በተጨማሪም የመግቢያ ቀዳዳዎችን ከላይ በተጠቀሰው መንገድ ወፎቹ ሙሉ በሙሉ መግባት እሰኪያቆሙ ድረስ መዝጋታችንን መቀጠል አለብን፡፡

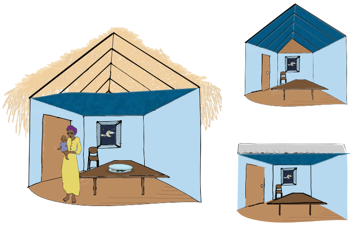

June 2019 version

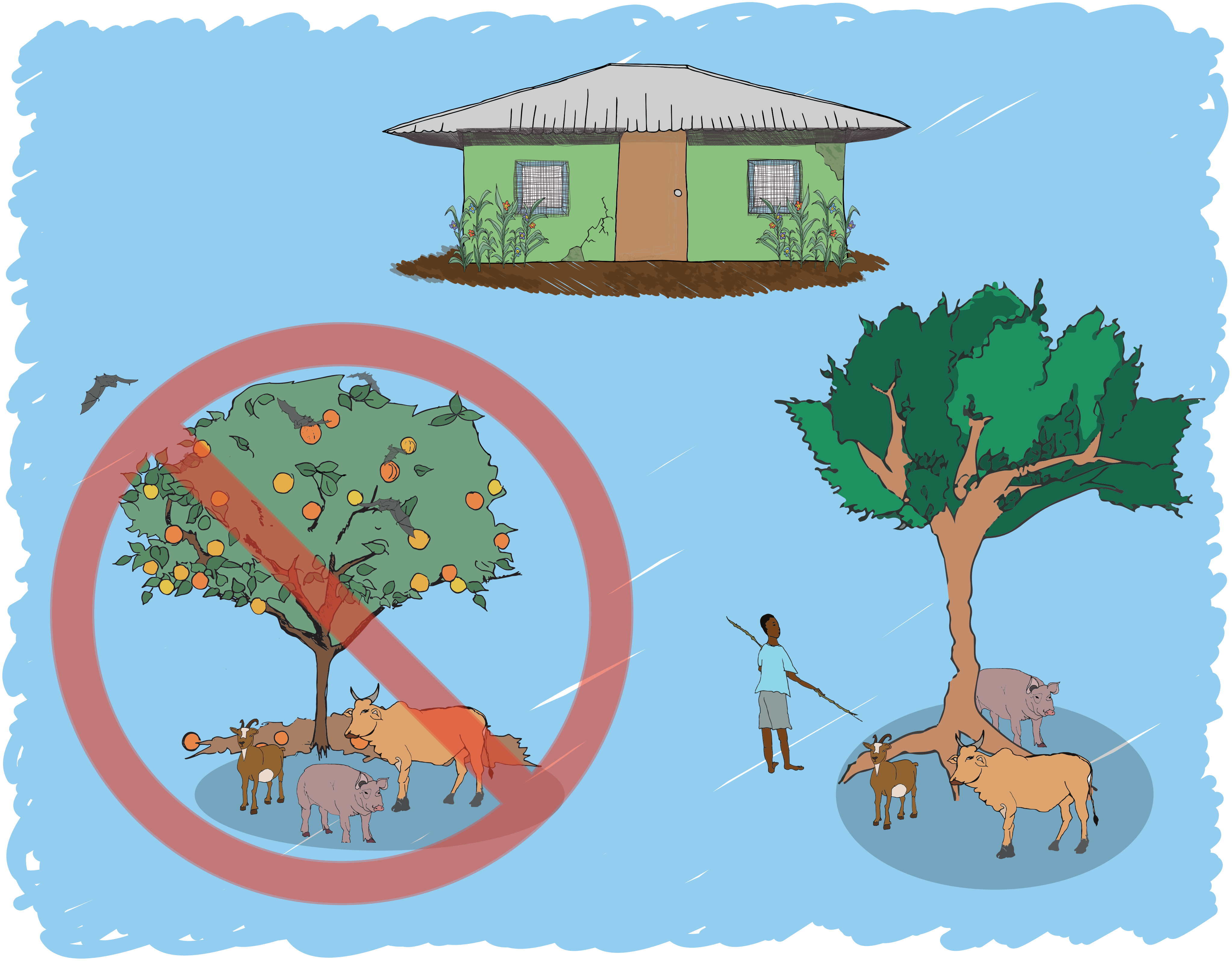

ክፍል 6. ከመኖሪያ ቤታችን አካባቢና ውጪ የሚገኙ የሌሊት ወፎችን መቆጣጠር

የሌሊት ወፎች አብዛኛውን ግዜ በአካባቢያችን በሚገኙ ዛፎች ላይ ተንጠልጥለው ይኖራሉ፡፡ ከብቶችና ሌሎች የቤት እንስሳት በነዚህ ዛፎች ጥላ ስር ሲያርፉና ሣር ሲግጡ የሌሊት ወፎች ሽንትና ሌሎች ቆሻሻዎች በቤት እንስሳቶቹም ሆነ በሚመገቡት ሣር ላይ ሊያርፍ ይችላል፡፡ በዚህም ግዜ የቤት እንስሳቶቹ ለህመም ሊዳረጉ ይችላሉ፡፡ ስለዚህ ከብቶችና ሌሎች የቤት እንስሳቶቻችን በዛፎች ጥላ ስር ሲያርፉም ሆነ ስንመግብ በመጀመሪያ በዛፎቹ ላይ የሌሊት ወፎች እንደሌሉ ማረጋገጥ ይኖርብላል፡፡

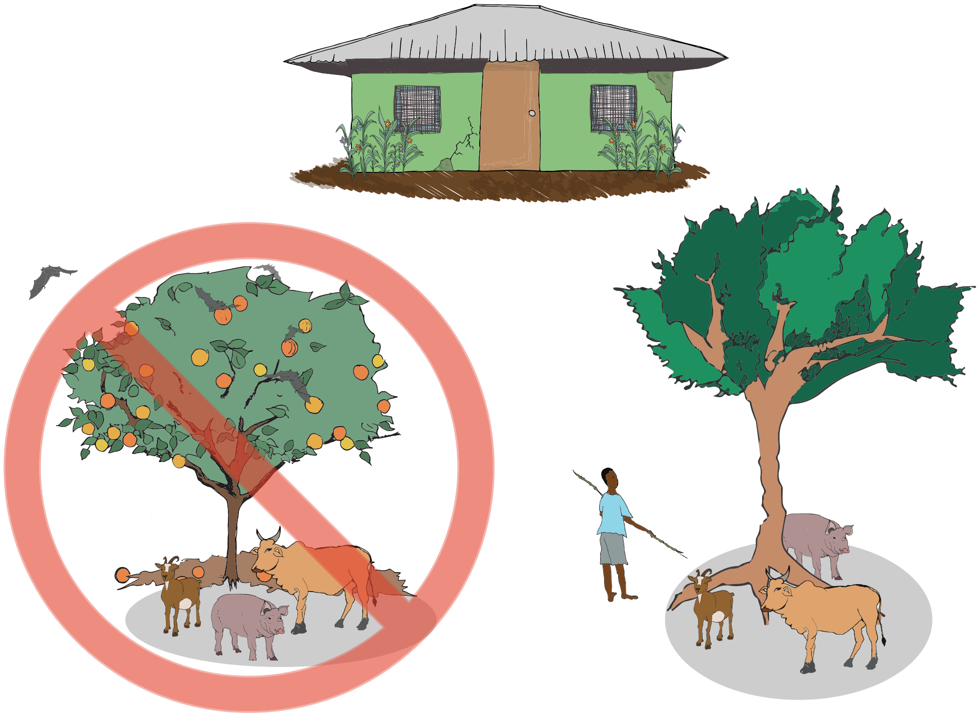

June 2019 version

ክፍል 6. ከመኖሪያ ቤታችን አካባቢና ውጪ የሚገኙ የሌሊት ወፎችን መቆጣጠር

በቂ ግዜ በመወሰደ ለእፃናት የሌሊት ወፎችን ለምን መንካት እደሌለብን ፣ በነሱ መጫወት ወይም መግደል እንደማይገባ በአግባቡ ማስረዳት ይኖርብናል፡፡ በተለይ እፃናቶች ከዛፍ ሰር ወድቀው የሚገኙ የታመሙ ወይም የሞቱ የሌሊት ወፎችን በፍፁም መንካት እደሊለባቸው ማስገንዘብ አለብን፡፡ በመሬት ላይ ወድቀውና በሕይወት ያሉ የሌሊት ወፎች ምናልባት የታመሙ ሊሆኑ ስለሚችሉ ከመንካት መቆጠብ ይገባል፡፡ የሞቱ የሌሊት ወፎችን በመሬት ላይ ወድቀው ካገኘንም በባዶ እጅ ከመንካት በመቆጠብ ቀደም ሲል ከላይ በተጠቀሰው የሞቱ የሌሊት ወፎችን አወጋገድ ዘዴ መከተል ይኖርብናል፡፡

ክፍል 6. ከመኖሪያ ቤታችን አካባቢና ውጪ የሚገኙ የሌሊት ወፎችን መቆጣጠር

አንዳንድ የሌሊት ወፎች እንደ ማንጎ ወይም ዜቱን የማሳሰሉ ፍራፍሬዎችን ይመገባሉ፡፡ ስለዚህ የወደቁ ፍራፍሬዎች በወፎቹ ምራቅ ሊበከሉ ስለሚችሉ ሰውም ሆነ እነስሳት ከተመገቧቸው እመም ሊያስከትሉ ይችላሉ፡፡ ከሌሊት ወፎች ጋር የሚኖረንን ቀትተኛ ንኪኪ በማስወገድ እና እነሱ የነኳአቸውን ምግብም(ፈራፍሪዎች) ሆነ ሌሎች ነገሮችን ባለመጠቀም ከነሱ ወደ ሰው ሊተላለፎ የሚችሉ በሽታዎችን ለመከላከል ዋንኛና ጠቃሚው መንገድ ነው፡፡ የሌሊት ወፎች የበሰሉ ፈራፍሪዎች መመገብ ስለሚመርጡ ፈራፍሪዎችን በወቅቱ በመልቀም በነሱ ሚበሉት የፈራፍሪዎች ቁጥር እና ተመጋቢ የሌሊት ወፎችን ቁጥር ለመቀነስ ይረዳል፡፡

ማስተዋል የሚገባን ነገር መሬት ላይ ወድቀው የተገኙ ፍራፍሬዎችን በተለይ በከፊል በሌሎች እንስሳት ተበልተው የተተወ ከሆነ በፍፁም እራሳችንም ሆነ ከብቶችን መመገብ የለብንም፡፡ ይህም ለህመም የመጋለጥ አደጋዎችን በእጅጉ ይቀንሳል፡፡ በከፊል በሌሊት ወፎች የተበሉ ፍራፍሪዎች ወይም ምግቦችን ያልተበላውን አካል ቆርጦ በማስወገድ ለመመገብ መሞከር አይገባም፡፡ ምክንያቱም ፍራፍሪው ወይም ምግቡ ሙሉ በሙሉ የተበከለ ሊሆን ስለሚችል፡፡

በዛሬው እለት እንዴት ያለምንም ችግር ከሌሊት ወፎች ጋር መኖር እነደሚቻል ውይይት ላይ ስለተሳተፉ በጣም እናመሰግናለን፡፡

በዛሬው ዕለት የጨበጥናቸው እውቀቶች:

* የሌሊት ወፎች ለስነ ምህዳራችን አስፈላጊ አካላት ናቸው

* ከሌሊት ወፎች ጋር ካለችግር ለመኖር መሠረታዊ መርዎች

* የሞቱ የሌሊት ወፎችን እንዴት እናስወግዳለን

* በህይወት ካሉ የሌሊት ወፎችን ጋር ከንክኪ መራቅ ካልተቻለ ምን ማድረግ አለብን

* በመኖሪ ያ ቤታችን ውስጥ የሚገኙ የሌሊት ወፎችን እንዲት እንቆጣጠር

* ከመኖሪ ያ ቤታችን አካባቢና ውጪ የሚገኙ የሌሊት ወፎችን እንዲት እንቆጣጠር

አበቃ

ማንኛውም ጥያቄ ወይም ሀሳብ ካላቹ መጠየቅ ትችላላቹ ?

USAID FROM THE AMERICAN PEOPLE · UC DAVIS VETERINARY MEDICINE One Health Institute · WCS · EcoHealth Alliance · METABIOTA · Smithsonian Institution